

معرفی کتاب

مهراب اکبریان

مناقب هنروران

مناقب هنروران، مصطفی بن احمد عالی افندی، ترجمه و تحشیه توفیق ه. سبحانی، تهران، سروش، ۱۳۶۹، چاپ اول، ۱۵۹ ص، ۱۲۰۰ ریال.

مصطفی عالی افندی دانشمند، شاعر، مورخ و کارشناس امور مالی، فرزند خواجه احمد بن عبدالله نامی از غلامان عثمانی است که در ساعت یک نیمه شب دوشنبه دوم محرم الحرام سال ۹۴۸ ه. ق در کلیسولی دیده به جهان گشود و در سال ۱۰۰۸ ه. در جده وفات یافت. بیش از ۵۰ اثر تاریخی، ادبی و عرفانی از خود بجای گذاشت. مناقب هنروران که در سال ۹۹۵ ه. به زبان ترکی تألیف شده، نخستین بار با مقدمه ابن الامین محمود کمال بک در سال ۱۹۲۶ م در استانبول به زبان اصلی منتشر شده است.

هرات در قلمرو استعمار

هرات در قلمرو استعمار، بانضمام یادداشت و اسناد دوره قاجاریه، فتح الدین فتاحی، مقدمه از محمد اسماعیل رضوانی، تهران، انتشارات مستوفی، ۱۳۷۰، چاپ دوم، ۳۳۵ ص، ۱۰۰ تومان.

در جریان واقعه هرات محمدشاه یکی از رجال بزرگ دربار خود حسین خان آجودان باشی را مأمور ساخت که برای ابراز حقایق به دولت مردان کشورهای قدرتمند اروپا عازم دیار فرنگ شود. حسین خان هم میرزا عبدالفتاح خان گرمرودی را به نیابت خود برگزید.

میرزا عبدالفتاح داستان این سفر را به رشته تحریر کشید و فتح الدین فتاحی فرزند او،

این سفرنامه را با مقدمه ای مبسوط انتشار داد.

سفرنامه ممسنی

سفرنامه ممسنی، بانضمام یادداشت و اسناد دوره قاجاریه، میرزا فتاح خان گرمودی، مقدمه از جواد صفی نژاد، به کوشش فتح‌الدین فتاحی، تهران، انتشارات مستوفی، ۱۳۷۰، چاپ دوم، ۳۵۱ ص، ۱۱۰ تومان.

سفرنامه ممسنی که از روی چاپ ۱۳۴۷ منتشر گردیده، شامل دو قسمت است، یکی اطلاعاتی درباره شرح حال، اظهارنظرها، فرامین، مناصب، اتفاقات زمان و شرح کارهای گرمودی می‌باشد و قسمت دیگر کتاب، متن سفرنامه را تشکیل می‌دهد که مطالب اصلی و سودمند منحصر به زمان خود را دربر دارد و در واقع اولین اطلاعات با ارزش و مستندی است که درباره زندگی عشایری آن دیار و رابطه مأمورین دولتی با آنها در دست داریم.

کتاب روزنامه چهار فصل

کتاب روزنامه موسوم به چهار فصل، سفرنامه اولین هیأت سیاسی اعزامی ایران به کشورهای اروپائی در زمان قاجاریه، میرزا فتاح خان گرمودی، بکوشش فتح‌الدین فتاحی، تهران، انتشارات مستوفی، ۱۳۷۰، چاپ دوم، ۳۷۲ ص، ۱۱۰ تومان.

سفرنامه هیأت سفارت ایران که در زمان محمدشاه قاجار به ریاست حسین خان مقدم مراغه‌ای آجودان باشی به اروپا اعزام گردیده‌اند، بوسیله میرزا فتاح خان گرمودی نایب و معاون اول آجودان باشی تألیف و تحریر گردیده است.

لرد کرزن در خلیج فارس

لرد کرزن در خلیج فارس بر پایه اسناد وزارت امور خارجه، واحد نشر اسناد، تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وابسته به وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۱۱۱ ص، ۵۸۰ ریال.

لرد کرزن متولد ۱۸۵۹ میلادی و فارغ‌التحصیل دانشگاه اکسفورد انگلستان از سیاست پیشگان و رجال معروف بیست و پنج سال اول قرن بیستم در بریتانیا است. لرد کرزن از ۱۸۸۶ تا ۱۸۹۶ به عنوان نماینده پارلمان انگلیس و از ۱۸۹۸ تا ۱۹۰۵ با گرفتن لقب اشرافی «لرد» از سوی ملکه ویکتوریا، به مقام نایب السلطنه و فرمانفرمای کل هندوستان برگزیده شد. در سال ۱۹۱۸ معاون وزارت امور خارجه و از آغاز سال ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۴ وزیر امور خارجه انگلستان بود. در سال ۱۹۰۳ و بدنبال گسترش نفوذ روسیه در ایران، پارلمان انگلیس بیانیه‌ای مبنی بر اهمیت منافع سیاسی و بازرگانی انگلستان و هندوستان در خلیج فارس منتشر ساخت و با صلاحدید دولت انگلستان، لرد کرزن برای نمایش قدرت حکومت انگلستان و

هندوستان و بازدید از شیخ نشینهای تحت حمایت و سرکشی به نمایندگی های سیاسی انگلیس در خلیج فارس، تصمیم به مسافرت به آن منطقه گرفت. این کتاب درباره همین رویداد تاریخی و بر پایه اسناد وزارت امور خارجه نگارش یافته است.

انقلاب خراسان

انقلاب خراسان، مجموعه اسناد و مدارک سال ۱۳۰۰ ش، به کوشش کاوه بیات، تهران، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۰، چاپ نخست، ۳۲۳ ص، ۲۰۰۰ ریال.

قیام کلنل محمدتقی پسیان تقریباً از اواخر مرداد سال ۱۳۰۰ شمسی یعنی هنگامی آغاز شد که سیدضیاءالدین طباطبایی از مقام ریاست وزرای عزل و قوام السلطنه که قبل از این والی مقتدر خراسان بود و بوسیله کلنل محمدتقی پسیان رئیس ژاندارمری خراسان دستگیر شده بود، به جای او منصوب شد. پس از انتصاب قوام السلطنه، مصمصام السلطنه بختیاری به عنوان والی جدید خراسان تعیین گردید. قیام کلنل محمدتقی خان با درهم شکستن قدرت دفاعی و مرگ او در ۱۱ مهر ۱۳۰۰ به پایان رسید. این کتاب به شرح این رویداد تاریخی پرداخته و بر پایه بخشی از اسناد محمدابراهیم امیرتیمور کلالی (سردار نصرت) که در مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی نگهداری می شود، نگارش یافته است.

خاطرات اسارت

خاطرات اسارت، روزنامه سفر خوارزم و خیزه، سرهنگ اسماعیل میر پنجه، به کوشش صفاءالدین تبرائیان، تهران، مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۰، چاپ نخست، ۱۷۷ ص، ۱۲۵۰ ریال.

۱ موضوع این رساله، گزارش اردو کشی سرهنگ اسماعیل خان میر پنجه است که از طرف حسام السلطنه والی خراسان، برای کمک به مردم مرو و جلوگیری از تجاوزات محمد امین خان والی خوارزم در سال ۱۲۶۹ هـ. ق صورت گرفته است. این اردو کشی با تعداد ۳۶۸۱ تن سرباز و سوار و چهار عراده توپ به همراه مهمات تدارک دیده شد و در فرجام به شکست سرهنگ اسماعیل خان میر پنجه انجامید و خود به همراه فرزندش و چند نفر از صاحب منصبان افواج به اسارت درآمدند و به خیزه انتقال یافتند. میر پنجه پس از ده سال اسارت از زندان فرار کرد و به سفارش ناصرالدین شاه شرح مأموریت و مشاهدات خود را تدوین کرد و آن را روزنامه ممدوحه خوارزم و خیزه نامید. این کتاب بر مبنای یگانه نسخه موجود در مؤسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی که در ماه ذی قعدة الحرام سال ۱۲۸۰ قمری کتابت شده تصحیح و انتشار یافته است.

حروفیه در تاریخ

حروفیه در تاریخ، بمقوب آژند، تهران، نشرنی، ۱۳۶۹، چاپ اول، سیزده + ۱۹۳ ص، ۱۱۵۰ ریال.

این کتاب که براساس منابع و مآخذ اصلی دوره تیموریان نگارش یافته، به بررسی تاریخی حرکت حروفیان و واکنشهای این دوره پرداخته و افکار و اندیشه‌ها و آرای حروفیه کمتر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

سفرنامه تحف بخارا

سفرنامه تحف بخارا، میرزا سراج‌الدین بن حاجی میرزا عبدالرئوف، با مقدمه‌ای از محمد اسدبان، تهران، انتشارات بوعلی، چاپ اول، ۱۳۶۹، ۳۸۴ ص، ۱۰۰۰ ریال.

این سفرنامه که به زبان فارسی و لهجه بخارانی تحریر یافته، شرح مسافرت میرزا سراج‌الدین حاج عبدالرئوف به اروپاست. میرزا سراج‌الدین از طریق شمال بخارا به روسیه تزاری و از آن طریق به اروپا سفر کرده و بسیاری از کشورهای اروپایی را از نزدیک دیده و در بنادر معتبر اروپا مدت‌ها ساکن بوده است. نام این سفرنامه، به تصریح مؤلف در پایان کتاب، تحف اهل بخارا است که بی هیچ دلیل، روی جلد و در شناسنامه آن سفرنامه تحف بخارا نوشته شده. این کتاب در غره شعبان سنه ۱۳۳۰ ق در مطبعه کاکان بخارا به طبع رسیده و متن حاضر از روی همان چاپ و بدون هیچ توضیح و تحقیقی انتشار یافته است. مقدمه سه صفحه‌ای ناشر قبل از صفحه شناسنامه، سیاه بودن گوشه تمام صفحات، عدم تناسب عکس روی جلد با محتوای کتاب، فقدان مقدمه تحقیقی از شرح حال نویسنده و بررسی ارزش علمی و ادبی این سفرنامه و نداشتن فهرست اعلام و تعلیق و تحشیه و مواردی دیگر، بیانگر بی سلیقگی در تهیه و انتشار یک متن فارسی است.

المسالک و الممالک

المسالک و الممالک، ابن خردادبه، ترجمه حسین قره‌چانلو، تهران، ناشر: مترجم، ۱۳۷۰، چاپ اول، سه + ۲۱۱ ص، ۱۶۰۰ ریال.

ابوالقاسم عبیدالله بن عبدالله بن خردادبه، به سبب موقعیت درباری عهده‌دار پست ایالت جبال (غرب ایران) شد، به همین سبب به دستور خلیفه عباسی (معتد) به تألیف کتابی در جغرافیا به نام المسالک و الممالک پرداخت. این کتاب طبق معمول با اطلاعات مرسوم جغرافیای ریاضی و وصف زمین طبق نظر بطلمیوس آغاز می‌شود و قسمت اساسی کتاب

شامل وصف راههاست. ترجمه حاضر بر اساس نسخه ای صورت گرفته که توسط دخویه تصحیح و در سال ۱۹۶۷ م در چاپخانه بریل در لیدن به چاپ رسیده است.

کدومطیخ قلندری

کدومطیخ قلندری، ملا ادهم غزلی خلخالی، به اهتمام احمد مجاهد، تهران، سروش، ۱۳۷۰، چاپ اول، بیست و یک + ۱۶۷ ص، ۱۱۰۰ و ۲۵۰۰ ریال.

ادهم قرشی خلخالی، متخلص به غزلی و مشهور به واعظ از دانشمندان و عارفان و شاعران قرنهای دهم و یازدهم هجری است، کتاب حاضر که با نثری ساده تألیف شده، حاوی یکصد و هفتاد حکایت کوتاه است. متن حاضر بر اساس نسخه مورخ ۱۰۹۵ هـ ملکی مصتح تهیه و با چهار نسخه دیگر متعلق به کتابخانه ملی تبریز، کتابخانه عمومی حضرت آیت الله سید شهاب الدین مرعشی نجفی و کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران مقابله شده است. به تصریح مصتح بخشی از کتاب که ربطی به اصل داستانها ندارد، حذف گردیده است.

کتاب شناسی خواجه

کتابشناسی خواجه، مبدع محمد باقر کمال الدینی، با مقدمه ای از اسماعیل حاکمی، کرمان، مرکز کرمان شناسی، ۱۳۷۰، ۸۰ ص، ۶۰۰ ریال.

این کتاب شناسی که از جهت دست یابی به منابع احوال و آثار خواجه درخور توجه می باشد، مشتمل بر چهار بخش است: کتابها و تذکره ها، مقاله ها، رساله های تحصیلی و نسخه های خطی.

مروری بر جغرافیای تاریخی ساوه

مروری بر جغرافیای تاریخی ساوه، مرتضی سیفی قمی تفرشی، تهران، انتشارات مجید، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۲۷۶ ص، ۱۶۰۰ ریال.

کتاب در شش بخش تدوین شده: بررسی ساوه از دید زمین شناسی، ساوه شهرک اسلامی است، معانی لغوی، حدود فعلی و آثار باستانی ساوه، گفتار جغرافیایان و وقایع نگاران ایرانی و مسلمان درباره ساوه، نوشته های جهانگردان، مبلغان مذهبی و مأموران سیاسی بیگانه درباره ساوه، رجال و مشاهیر ساوه، عناوین بخشهای ششگانه کتاب است.

قدیم‌ترین جغرافیادانان مسلمان

قدیم‌ترین جغرافیادانان مسلمان، قمر غفّار، دهلوی نو، رابینزی فرهنگی سفارت جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۰، ۱۰ + ۸۰ ص، ۱۰۰ روپیه هندی.

در این رساله که رساله تحقیقی خانم قمر غفّار است و در ده باب و به زبان فارسی نگارش یافته، تاریخ علم جغرافیا در تمدن اسلامی و اندیشه‌های برخی از حکما و منجمان و جغرافیادانان و جهانگردان مثل بطلمیوس یونانی، استرابورومی، هیون سانگ چینی، کنکاه هندی و بیش از بیست و پنج جغرافیادان مسلمان به اختصار مورد بررسی قرار گرفته است. مؤلف ضمن اشاره به ارزش علمی فعالیت‌های جغرافیایی دانشمندان مسلمان، در پایان رساله می‌نویسد که: چراغ علوم منجمه علم جغرافیا که اجتماع اروپا را در قرون ماضی قریب منور ساخت به دست مسلمانان روشن شده است.

جغرافیای عالم اسلام

جغرافیای عالم اسلامیت، محمد عارف، به تصحیح صدیقه سلطانی فر، تهران، بخش فرهنگی دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی، ۱۳۶۹، ۲۷۳ ص، ۱۴۰۰ ریال.

محمد عارف فرزند حاج محمد شریف بیگ ارزنة الرومی معروف به اسپناچی پاشازاده، یکی از مترجمین خاصه دولتی دربار ناصرالدین شاه قاجار بود. محمد عارف این کتاب را که مشتمل بر حدود ممالک عالم اسلامی، شهرها و عوارض زمین از قبیل کوه و دشت و دریاچه‌های ممالک اسلامی و نیز عقاید و سنن مردم مسلمان این نواحی است، به سال ۱۳۰۹ هـ. ق تألیف نموده است. متن حاضر از روی یگانه نسخه محفوظ در کتابخانه ملی ایران، که در تاریخ پنج شنبه ۶ صفر ۱۳۰۹ هـ. ق کتابت شده، تهیه و تنظیم گردیده است.

سید جمال‌الدین اسدآبادی و بیداری مشرق زمین

سید جمال‌الدین اسدآبادی و بیداری مشرق زمین، استاد محمد محیط طباطبائی، به کوشش و مقدمه سیدهادی خسروشاهی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۳۳۵ ص، ۱۵۰۰ ریال.

کتاب شامل مجموعه‌سی مقاله تحقیقی است که استاد محمد محیط طباطبائی از نیم قرن پیش تاکنون، درباره زندگی و کوششهای سید جمال‌الدین اسدآبادی نوشته‌اند. تعداد ۱۵ مقاله از این مجموعه بار اول در سال ۱۳۵۰ به چاپ رسیده است.

مفخر شرق، سیدجمال‌الدین اسدآبادی

مفخر شرق، سیدجمال‌الدین اسدآبادی، ترجمه و نگارش: سیدغلامرضا سعیدی، به کوشش و مقدمه سیدهادی خسروشاهی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۱۶۳ ص، ۴۰۰ ریال. سیدغلامرضا سعیدی، شرح حال سیدجمال‌الدین اسدآبادی را با استفاده از جلد پنجم فیض‌الخواطر اثر احمد امین که عیناً در کتاب دیگر او به نام زعماء الاصلاح فی العصر الحديث نقل شده، نگاشته است.

اندیشه‌های اقبال لاهوری

اندیشه‌های اقبال لاهوری، سیدغلامرضا سعیدی، به کوشش سیدهادی خسروشاهی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰، چاپ دوم، با تجدید نظر، ۳۵۹ ص، ۱۵۵۰ ریال. مجموعه مقالاتی است اعم از ترجمه و تألیف، از سیدغلامرضا سعیدی درباره اندیشه‌های اقبال لاهوری، که به اهتمام سیدهادی خسروشاهی از مجلات و رساله‌ها و مجموعه‌های گوناگون جمع‌آوری گردیده و به عنوان دومین جلد از مجموعه آثار استاد سعیدی انتشار یافته است.

اندیشه سیاسی غزالی

اندیشه سیاسی غزالی، حاتم قادری، تهران، دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وابسته به وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۲۲۱ ص، ۸۵۰ ریال. همانگونه که از نام کتاب پیداست، مؤلف به بررسی توصیفی-تحلیلی اندیشه سیاسی غزالی پرداخته و بر این باور است که برای توصیف اندیشه سیاسی غزالی لازم است که پایه‌ای از حوادث زندگی او، مانند واقعه مهم ترک بغداد و همچنین در مورد تردیدهایی که در باب انتساب بخش دوم کتاب نصیحة الملوک به غزالی وجود دارد، مورد بررسی بیشتری قرار گیرد.

راه و رباط

راه و رباط، محمد کریم پیرنیا و کرامت‌الله افسر، تهران، سازمان میراث فرهنگی کشور و انتشارات آرمین، ۱۳۷۰، چاپ دوم، با تجدید نظر، ۲۱۹ ص، ۱۴۰ تومان. راه و رباط، در زمینه راه و تأسیسات و تجهیزات مربوط به آن و در دو بخش ویست فصل تدوین یافته است. در این کتاب سعی شده تا یک بررسی عمیق و ریشه‌ای از راه و تشکیلات وابسته به آن، وسایل حمل و نقل و سیر تحول آنها از دورترین دوره‌های تاریخی و قدیم‌ترین سلسله‌های حاکم بر ایران انجام گیرد. این کتاب نخستین بار در سال ۱۳۵۲ از

سوی سازمان ملی حفاظت آثار باستانی ایران انتشار یافته است.

در زمینه‌ی ایران‌شناسی

در زمینه‌ی ایران‌شناسی، به کوشش چنگیز پهلوان، تهران، انتشارات به‌نگار، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۴۱۰ ص، ۲۷۰ تومان.

در زمینه‌ی ایران‌شناسی، مجموعه‌ی مقالاتی است که به کوشش چنگیز پهلوان منتشر می‌شود و این کتاب در حقیقت سومین جلد آن می‌باشد. عناوین برخی از مقالات و مطالب این جلد عبارتند از: نگاهی گذرا به خاطرات نویسی در ایران، رستاخیز سهروردی، وجه دیگری از اوزان تیمایی، ژاندارمری در لرستان، شهرهای ایران در دوران پارتیان و ساسانیان، ایران از دیدگاه دکتر ویلز، سرزمین سترون، بحران بازنشستگی، یادداشتی پیرامون ترجمه‌ی شعر از فارسی به آلمانی، حفظ امانت یا پیشرفت؟، ضرب‌المثل‌های دوانی، بخشی از اسناد و گزارشهای مربوط به مهاجران افغانستان در ایران، بخشی دیگر از اسناد مدرسه‌ی علوم سیاسی ... و

ایران لوک پیر

ایران لوک پیر، محمدعلی اسلامی ندوشن، به همراه ترجمه‌ی نمایشنامه‌ی ایرانیان، اثر آیسخیلوس (اشیل)، تهران، کتاب پرواز، ۱۳۷۰، ۱۶۷ ص، ۱۴۰ تومان.

کتاب شامل دو قسمت است: قسمت نخست با عنوان ایران، لوک پیر تألیف اسلامی ندوشن است و قسمت دوم نمایشنامه‌ی ایرانیان اثر آیسخیلوس که بوسیله همان نویسنده به فارسی ترجمه شده است. آیسخیلوس در سال ۵۲۵ ق. م در آئوسیس به دنیا آمد و در جنگ مارتن و سالامیس علیه ایرانیان شرکت کرد و در سال ۴۷۲ ق. م تراژدی ایرانیان را نگاشت. هفتاد و چند اثر به او منسوب است و سیزده نمایشنامه‌ی او برنده‌ی جایزه شده و پدر تراژدی یونان لقب گرفته است. به گفته‌ی مترجم، ترجمه‌ی حاضر از روی متن فرانسوی «امیل شامبری» فراهم آمده و در مواقع لزوم با ترجمه‌ی انگلیسی گیلبرت مری تطبیق و از توضیحات و حواشی هردو ترجمه استفاده شده است.

جغرافیای تاریخی سلطانیّه

جغرافیای تاریخی سلطانیّه، محمدعلی مخلص، ناشر: مؤلف، ۱۳۶۹، چاپ دوم، ۱۰۰ ص، ۱۰۰ تومان.

در این کتاب اوضاع شهر سلطانیّه در دوره‌ی ایلخانان مغول، تیموریان، صفویه و

قاجاریه در هشت صفحه مورد بررسی قرار گرفته و بقیه کتاب به تشریح گنبد سلطانیه، مقبره چلبی اوغلو، مقبره ملاحسن کاشی و تپه نور اختصاص یافته است. بجاست که جغرافیادانان و صاحب نظران، از جغرافیای تاریخی تعریفی درست و روشن ارائه دهند تا تفاوت بین جغرافیای تاریخی با باستان شناسی و سایر رشته های مرتبط با تاریخ و جغرافیا دانسته شود.

در حرم دوست

در حرم دوست، زیر نظر معاونت پژوهشی دانشگاه علامه طباطبائی، به کوشش ابراهیم زارعی، تهران، دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۳۰۸ ص، ۳۸۰۰ ریال.

در حرم دوست، مجموعه مقالات، خاطره ها، سخنرانی ها، گفتگوها و اشعاری است که به مناسبت درگذشت استاد سادات ناصری انتشار یافته است. در این مجموعه بیش از هشتاد مقاله و سخنرانی و گفتگو و قطعه شعر از اساتید، نویسندگان و شاعران مختلف به چاپ رسیده است.

یاد و تجلیل

یاد و تجلیل، خادمان کتاب و دستیاران انتشار آن، کیوان سپهر، تهران، نشر پرواز، ۱۳۶۹، چاپ نخست، ۴۸ ص.

انتشار رساله یاد و تجلیل، در حقیقت یادآوری نام و قدردانی از خدمات ارزنده خادمان کتاب و بزرگداشت فکر و فرهنگ و اندیشه است.

کارزبای کیوان سپهر ستودنی است و بی سابقه و مصداق:

قدر مجموعه گل مرغ سحر داند و بس / که نه هر کورقی خواند معانی دانست

تاریخ خانقاه در ایران

تاریخ خانقاه در ایران، محسن کیانی (میرا)، تهران، کتابخانه طهوری، ۱۳۶۹، چاپ اول، ۶۲۰ ص، ۵۲۰۰ ریال.

این کتاب که بر پایه منابع و مآخذ معتبر تاریخی، ادبی و عرفانی نگارش یافته، نمونه یک کار دقیق تحقیقاتی است. کتاب شامل هفت فصل است بدین شرح: پیشینه عرفان و مسائل نظری و عملی آن، مراکز که در دوره اسلامی برای انجام دادن مراسم خانقاهی مورد استفاده قرار می گرفت، خانقاهها و مناطق آن، منابع اقتصادی و درآمد خانقاهها، رهبر خانقاه و اعمال و نظامات خانقاهی، مسائل مربوط به مریدان و امور و اعمال داخلی خانقاه و ارتباطات خانقاهیان.

تاریخ جامع بندر انزلی

تاریخ جامع بندر انزلی، جلد اول، عزیز طویلی، مقدمه و ویرایش شعبانعلی رنگچی، بندر انزلی، ناشر: مؤلف، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۱۰۲۵ ص، ۶۵۰ تومان.
 بنا بر وعده مؤلف، دوره تاریخ جامع بندر انزلی، هشت جلد خواهد بود، که نخستین جلد آن در بیش از هزار صفحه انتشار یافته است.

تاریخ تنکابن

تاریخ تنکابن، علی اصغر بوسفی نیا، تهران، نشر قطره، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۲۴ + ۷۰۵ ص، ۵۸۰۰ ریال.
 سرزمین تنکابن با اجزاء قلمرو گذشته اش کجور و کلارستاق که با عنوان تاریخی محال ثلاث نامبردار گشته است، در حقیقت برزخی است که دو پهنه کرانه‌ای گیلان و مازندران را از هم جدا می‌کند، تاریخ تنکابن به دو جلد تقسیم گشته است. جلد اول تاریخ عام تنکابن همراه با فرازهایی از حوادث عمومی و مشترک دو استان همسایه و جلد دوم که منحصراً به ذکر رویدادهای منطقه اختصاص یافته، تاریخ خاص تنکابن منظور شده است.

نام آوران فرهنگ ایران

نام آوران فرهنگ ایران، دفتر پژوهشها و برنامه ریزی فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران، چاپ دوم، سیزده + ۶۸۳ ص.
 در چاپ حاضر، از ۸۵۸ تن از نام آوران فرهنگ ایران، بر اساس تقسیم بندی جغرافیائی قدیم ایران و به طریق الفبائی نام برده شده و حتی المقدور محل و تاریخ ولادت و وفات و نیز مختصری از شرح احوال و آثار آنها آمده است. موضوع کتاب، تحقیق جامع تری را اقتضا می‌کند و عذر محدودیت زمانی، کمبود پژوهشگر و در اختیار نبودن منابع کافی از یک دستگاه دولتی، آنهم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پذیرفتنی نیست.

خمسه خواجهی کرمانی

خمسه خواجهی کرمانی، به تصحیح سعید نیاز کرمانی، کرمان، دانشگاه شهید باهنر کرمان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۷۶۰ ص، ۷۰۰ تومان.
 ابوالعطا کمال الدین محمود بن علی بن محمود متخلص به خواجه از شعرای بزرگ و بلندآوازه قرن هشتم هجری است که به خلق آثار مختلف در نظم و گاهی نثر مشغول بوده و مجموعه ابیاتش نزدیک به چهل و پنج هزار بیت است. خمسه خواجه شامل همایون،

گل و نوروز، روضة الانوار، کمال نامه و گوهرنامه است.
 برخی از مثنویهای پنجگانه او در ایران و هند چاپ شده است ولی خمسه تا کنون
 یک جا فراهم نیامده بود. سعید نیاز کرمانی متن حاضر را با مقابله چهار نسخه خطی و نسخ
 چاپی گل و نوروز و همای و همایون و روضة الانوار فراهم آورده و به چاپ رسانیده است.

فهرست مقالات فارسی

فهرست مقالات فارسی در زمینه تحقیقات ایرانی، جلد چهارم (۱۳۵۱ - ۱۳۶۰)، به کوشش ایرج
 افشار، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۹، چاپ اول، صد و چهارده + ۶۹۷ ص،
 ۴۱۵ تومان.

چهارمین جلد از فهرست مقالات فارسی دارای عناوین و مشخصات ۱۱۴۸۶ مقاله و
 گفتار است که میان سالهای ۱۳۵۱ - ۱۳۶۰ در مجله ها و مجموعه ها و سالنامه های فارسی و
 مربوط به مطالعات ایرانی، در ایران یا کشورهای دیگر به چاپ رسیده است.

بله پله تا ملاقات خدا

بله پله تا ملاقات خدا، عبدالحسین زرین کوب، تهران، انتشارات علمی، ۱۳۷۰، چاپ اول،
 ۳۶۵ ص، ۳۶۰۰ ریال.

این کتاب یکی از آثار عبدالحسین زرین کوب است که اخیراً درباره زندگی، اندیشه
 و سلوک مولانا جلال الدین رومی نگاشته شده است.

مجموعه کامل اشعار نیمایوشیح

مجموعه کامل اشعار نیمایوشیح، گردآوری، نسخه برداری و تدوین سیروس طاهباز، تهران، انتشارات
 نگاه، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۸۴۰ ص، ۴۰۰ تومان.

برخی از اشعار نیمایوشیح از سال ۱۳۴۴ به بعد بتدریج انتشار یافته و در سال ۱۳۶۴ مجموعه
 نسبتاً کاملی از شعرهای فارسی او به چاپ رسیده است و مجموعه حاضر اضافاتی نسبت به
 چاپ سال ۱۳۶۴ دارد.

فردوسی و شاهنامه

فردوسی و شاهنامه (مجموعه مقالات)، به کوشش علی دهباشی، تهران، انتشارات مدبتر، ۱۳۷۰،
 چاپ اول، ۶۴۷ ص، ۴۰۰ تومان.

مجموعه حاضر حاوی سی و شش گفتار از نویسندگان و ادیبان پژوهشگر داخلی و

خارجی دربارهٔ فردوسی و شاهنامه است که تاکنون در مجلات و کتابهای مختلف به چاپ رسیده است.

در شبستان عرفان

در شبستان عرفان، با مقدمه و تصحیح و تعلیقات نجیب مایل هروی، تهران، نشر گفتار، ۱۳۶۹، چاپ نخست، ۳۵۸ ص، ۳۲۰ تومان.

این مجموعه شامل پنج رساله فارسی است بدین شرح: ۱ - مناقب حاتمی جوینی، ۲ - تحفة الفقیر از جبرئیل خرم آبادی، ۳ - رباعیات خواجه ابوالوفا خوارزمی، ۴ - رموزالمشقیین از حکیمی، ۵ - شرح شعر خواجه حافظ از محقق دوانی.

بانگ نای

بانگ نای (داستانهای مثنوی مولوی)، به انتخاب محمدعلی جمالزاده، تهران، انتشارات راد، بدون تاریخ، چاپ دوم، بیست + ۴۰۰ ص، ۲۸۰ تومان.

بانگ نای با مقدمهٔ محمدعلی جمالزاده و بدیع الزمان فروزانفر به چاپ رسیده و بار اول توسط انجمن کتاب انتشار یافته است.

جلدها و قلمدانهای ایرانی

جلدها و قلمدانهای ایرانی، محمدتقی احسانی، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۸، چاپ اول، ۱۷۴ ص، ۳۷۰۰ ریال.

در این کتاب، مؤلف خواننده را با جلدهای چرمی، سوخت و ضریبی که پیش از پیدایش جلدهای روغنی در ایران معمول بود و هنر جلدسازی، فن قلمدانسازی و سایر اشیاء در زمینهٔ هنرهای لاکسی یا روغنی آشنا می‌سازد. همگی متن و عکسهای رنگی کتاب بر روی کاغذ گلاسهٔ مرغوب به چاپ رسیده است.

نقاشی ایران

نقاشی ایران، بازلی گری، ترجمهٔ عربلی شروه، تهران، انتشارات عصر جدید، ۱۳۶۹، چاپ اول، ۲۷۱ ص، ۵۵۰۰ ریال.

سبک مغولی در زمان ایلخانیان، شیراز و سنت ایران در قرن چهارده، نقاشی دوران تیموریان، مکتب شیراز، مکتب هرات، مکتب صفوی در زمان شاه طهماسب، مکتب بخارا و

نقاشی اواخر صفویه برخی از عناوین کتاب است. تمام عکسهای کتاب رنگی و به همراه متن بر روی کاغذ گلاسه مرغوب چاپ شده است.

احوال و آثار نقاشان قدیم ایران

احوال و آثار نقاشان قدیم ایران و برخی از مشاهیر نگارگر هند و عثمانی، محمّدعلی کریم زاده تبریزی، لندن، ۱۳۷۰-۱۳۶۸، ۳ جلد، ۱۵۹۷ص، ۶۵۰۰۰ ریال.

در این دوره سه جلدی مجموعاً ۱۴۹۱ تن از نقاشان و نگارگران ایران و هند و عثمانی به شیوه الفبائی معرفی شده‌اند. چاپ کتاب پاکیزه و نفیس است. بنا به وعده مؤلف در سایر مجلدات، صنعت قلمدان‌سازی و تیره‌های متنوع آن و طرز ساخت قالب‌ها و اسکلت مقوایی و پرداخت و رنگ‌آمیزی و روغن کاری و سایر ریزه‌کاری‌های قلمدان‌های مقوایی و دیگر عوامل تکنیکی این صنعت بسیار غنی و صنعت تذهیب و تشعیر و حل‌کاری و ابری‌سازی و جدول‌کشی و جلدسازی و طرز ساختن و پرداختن رنگ‌های قدیمی و سایر رشته‌های هنر تزئینی ایران، به تفصیل مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

تاریخ ادبیات ایران

تاریخ ادبیات ایران (از صفویه تا عصر حاضر)، ادوارد براون، ترجمه بهرام مقدادی، تحشیه و تملیق ضیاءالدین سجادی و عبدالحسین نرائی، تهران، انتشارات مروارید، ۱۳۶۹، چاپ اول، ۵۴۵ص، ۴۲۵۰ ریال.

ادوارد براون، تاریخ ادبی ایران را در چهار جلد تدوین کرده که جلد اول از زمان باستان تا زمان فردوسی، و جلد دوم از فردوسی تا سعدی و جلد سوم از سعدی تا جامی و جلد چهارم از جامی تا عصر حاضر است. ترجمه بخشی از جلد چهارم این کتاب در سال ۱۳۱۰ بوسیله نصرالله سیف‌پور فاطمی در اصفهان و ترجمه تلخیص یافته‌ای از آن بوسیله غلامرضا رشیدبسمی در سال ۱۳۱۶ در تهران انتشار یافت. از اینرو کتاب حاضر که ترجمه کامل جلد چهارم است، با نگارش حواشی و تعلیقات و افزودن اطلاعات و ذکر مآخذ لازم تازه‌تر و سودمندتر شده است.

هفتاد مقاله

هفتاد مقاله، جلد اول، گردآوری بحی مهدوی و ابرج افشار، تهران، انتشارات اساطیر، ۱۳۶۹، چاپ اول، ۴۲۶ص، ۳۸۰ تومان.

این مجموعه که به مناسبت هشتادمین سال زندگی غلامحسین صدیقی انتشار یافته،

شامل سی و سه مقاله تاریخی و اجتماعی است و جلد دوم که تاکنون منتشر نشده به مقاله‌های ادبی و زبان‌شناسی و فلسفی و کلامی اختصاص خواهد داشت.

فرهنگ اصطلاحات و تعبیرات عرفانی

فرهنگ اصطلاحات و تعبیرات عرفانی، سیدجعفر سجادی، ویراستار سیدصادق سجادی، تهران، کتابخانه طهری، ۱۳۷۰، چاپ اول، با تجدید نظر کلی و اضافات، ۸۱۴ ص، ۶۰۰ تومان.
کتاب حاضر، نخستین بار به سال ۱۳۳۹ شمسی منتشر شده و متعاقب آن چاپ جدید با تجدید نظر و اصلاحات و افزونی‌هایی انتشار یافت و چاپ حاضر با تجدید نظر کلی و اضافات بسیار منتشر شده است.

الصیدنة فی الطب

الصیدنة فی الطب، ابوریحان بیرونی، تصحیح عباس زریاب، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۷۰، چاپ اول، پنجاه و هشت + ۸۰۸ ص، ۸۰۰ تومان.

کتاب حاضر بر اساس نسخه مورخ ۶۷۸ هجری با دقت و وسواس علمی فراهم آمده و مصحح از ترجمه فارسی کتاب که سالها پیش به کوشش ایرج افشار و منوچهر ستوده انتشار یافته و چاپ صیدنه پاکستان به اشراف و تحقیق حکیم محمد سعید و رانا احسان الهی و مقدمه و ترجمه روسی کریموف که به سال ۱۹۷۳ م. در تاشکند به چاپ رسیده بهره برده است. چاپ کتاب پاکیزه است و جلد دوم کتاب که تاکنون انتشار نیافته به تعلیقات اختصاص دارد.

یادنامه طبری

یادنامه شیخ المورخین ابوجعفر محمد بن جریر طبری، ویراستار محمد قاسم زاده، تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مرکز تحقیقات علمی کشور وزارت فرهنگ و آموزش عالی، ۱۳۶۹، چاپ اول، ۷۵۳ ص، ۳۵۰ تومان.

مجموعه ۲۹ مقاله تحقیقی است که به مناسبت برگزاری سمینار بزرگداشت یکهزار و یکصدمین سالگرد درگذشت شیخ المورخین ابوجعفر محمد بن جریر طبری، انتشار یافته است. مقالات به چهار بخش تقسیم شده: بخش اول: زندگینامه و آثار بخش دوم: فقه و تفسیر بخش سوم: تاریخ و اسطوره بخش چهارم: زبان و ادب.

تذکره شاعران کرمان

تذکره شاعران کرمان، حسین بهزادی اندوهجردی، تهران، انتشارات هیرمند، ۱۳۷۰، چاپ اول، پانزده + ۵۶۶ ص، ۵۴۰ تومان.

تذکره شاعران کرمان که مشتمل بر شرح احوال و آثار و نمونه اشعار چهارصد و ده تن شاعر کرمانی از قدیم ترین ایام تا کنون است، درحقیقت جلد اول ستارگان کرمان بوده که به مناسبت برگزاری کنگره جهانی بزرگداشت خواجهی کرمانی انتشار یافته است. چاپ اول ستارگان کرمان در سال ۱۳۵۴ شمسی توسط انتشارات توس منتشر شده و جلد دوم آن حاوی شرح احوال عارفان و جلد سوم که به خاندان های کرمانی اختصاص یافته تا کنون منتشر نشده است.

سلک السلوک

سلک السلوک، ضیاء الدین نخشی، مقدمه و تصحیح و تحلیق و تحشیه غلامعلی آریا، تهران، کتابفروشی زواره، ۱۳۶۹، پنجاه و سه + ۲۶۱ ص، ۲۶۰ تومان.

ضیاء الدین نخشی از عارفان قرن هشتم هجری است و شاید مهمترین و معروفترین اثر او همین کتاب سلک السلوک باشد. این کتاب عرفانی دارای یک مقدمه و ۱۵۱ سلک است و بار اول به صورت مفلوط و نامرغوب در سال ۱۳۱۳ قمری در دهلی به چاپ رسیده. چاپ حاضر بر اساس نسخ خطی کتابخانه مجلس و کتابخانه ملی پاریس و کتابخانه گنج بخش پاکستان صورت گرفته است.

وزیرکشان

وزیرکشان، سیدجعفر حمیدی، تهران، مؤسسه انتشاراتی و آموزشی نسل دانش، ۱۳۶۹، ۶۰۹ ص، ۵۸۰ تومان.

وزیرکشان، مجموعه ۲۵ مقاله تحقیقاتی است که در طول پنجسال اخیر در مجلات کیهان فرهنگی، بندر و دریا، کتاب صبح، سمرغ، مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی، رشد ادبی و کهکشان به چاپ رسیده است. نام مجموعه از نام یکی از مقالات به نام وزیرکشان برگرفته شده که در شماره ۱۲ سال ۱۳۶۴ کیهان فرهنگی انتشار یافته است. بقیه مقالاتی که نویسنده در مطبوعات کشور منتشر کرده در جلد دوم این کتاب به چاپ خواهد رسید.

در قلمرو وجدان

در قلمرو وجدان، عبدالحسین زرین کوب، تهران، انتشارات علمی، ۱۳۶۹، چاپ اول، ۶۱۱ ص، ۵۰۰ تومان.

در قلمرو وجدان مجموعه چهارده مقاله است در زمینه عقاید، ادیان و اساطیر. عناوین مقالات به شرح زیر است: زمینه جستجو، پندارهای از یاد رفته، یگانه یا دوگانه، در چین و ماورای آن، میراث هندوان، هند و آسیا، در سرزمین وحی، از فلسطین تا روم، دنیای اسلام، وحی و عقل، دین و فلسفه، تصوف و عرفان، قلمرو وجدان و اسطوره یا تاریخ.

مجموعه اشعار

مجموعه اشعار بدیع الزمان فروزانفر، با مقدمه محمدرضا شفیعی کدکنی، به اهتمام عنایت الله معینی، تهران، کتابخانه طهوری، ۱۳۶۸، چاپ اول، ۱۹۸ ص، ۲۵۰ تومان.

این مجموعه شامل یکهزار و سیصد و سی و شش بیت است که با جستجو در مجلات، مجموعه ها، سالنامه ها، تذکره ها، روزنامه ها و سینه های چاپی و خطی به دست آمده است. بخشی از این اشعار به سال ۱۳۵۱ در دو کتاب، یکی به نام مجموعه مقالات و اشعار استاد فروزانفر و دیگری به نام مباحثی از تاریخ ادبیات ایران به چاپ رسیده است. مجموعه در شش بخش تنظیم یافته است: ۱ - قصیده های فارسی ۲ - مثنویات ۳ - قطعه ها، دوبیتیها، تک بیتها ۴ - غزلها ۵ - ماده تاریخها ۶ - قصیده های عربی.

صوفیانه ها و عارفانه ها

تاریخ تحلیلی پنج هزار سال ادبیات داستانی ایران، بخش اول، صوفیانه ها و عارفانه ها، نادر ابراهیمی، تهران، نشر گستره، ۱۳۷۰، چاپ اول، ۴۷۳ ص، ۴۶۰۰ ریال.

کتاب حاضر بخش نخست صوفیانه ها و عارفانه ها است و خود نیز جلد اول تاریخ تحلیلی پنج هزار سال ادبیات داستانی ایران است. اگر نادر ابراهیمی بتواند به وعده های داده شده در مقدمه این کتاب و هم در جزوه ضمیمه ای که انتشار یافته عمل نماید، کاری بی سابقه و بی نظیر را در تاریخ ادبیات ایران ارائه داده است.

کتابهای تازه

محمدعلی محمدیان

نقته المصدور

کتاب نقته المصدور یکی از شاهکارهای بدیع نثر فنی و از نمونه‌های عالی نثر مصنوع و مزین و منشیانه نیمه اول قرن هفتم است که جای بجای نشانه‌هایی از نثر مرسل و ساده دوره سامانی و غزنوی و چاشنی از لغات و ترکیبات دل‌انگیز فارسی قدیم در آن دیده می‌شود. این کتاب انشای شهاب‌الدین محمد خرندزی زیدری نسوی می‌باشد که دکتر امیرحسن یزدگردی آنرا تصحیح و تحقیق نموده و چاپ اول آن سال ۱۳۴۳ توسط اداره کل نگارش وزارت آموزش و پرورش و چاپ دوم آن تابستان ۱۳۷۰ توسط نشر ویراستار انتشار یافته است.

یادنامه پروین اعتصامی

پروین اعتصامی شاعره نامور ایرانی در ۲۵ اسفند ۱۲۸۵ شمسی در تبریز متولد گردید. وی تحت حمایت و هدایت پدر خویش یوسف اعتصامی در ادب فارسی و عربی متبحر شد و از هفت سالگی شروع به سرودن شعر نمود. بررسی شعر و شخصیت ادبی پروین و همچنین بیان آراء و نظرات بزرگان و کنکاش ایشان در کم و کیف اشعار و زیروبم روحيات وی می‌تواند رهگشای پژوهش‌هایی در شناخت هرچه بیشتر این شاعره بزرگ باشد. کتاب «یادنامه پروین اعتصامی» مجموعه‌ای از آراء و نظرات بزرگان و محققین درباره پروین است که خود گامی در راه شناخت وی می‌باشد. این مجموعه توسط علی دهباشی گردآوری شده و چاپ اول آن بهار ۱۳۷۰ توسط انتشارات دنیای مادر در اختیار علاقمندان قرار گرفته است.

در شناخت فردوسی

فردوسی همواره بر تارك تاریخ بشریت می‌درخشد و کاخ بلند شاهنامه وی در معرض باد و باران حوادث همچنان برافراشته و استوار خواهد بود. در خصوص فردوسی و زوایای

شخصیت و اثر جاودان وی تحقیقات بسیاری از جانب محققین ایرانی و غیرایرانی انجام شده است که هر کدام بنوعی، ارزش خاص خود را دارا می‌باشند. کتاب «در شناخت فردوسی» تحقیقی ارزشمند از پروفسور حافظ محمودخان شیرانی ادیب و محقق پاکستانی است. این کتاب بجهت داشتن جنبه‌های تحقیقی و بحثهای لغوی و استدلالهای سبک‌شناختی درخصوص اشعار فردوسی برای محققان و دانش پژوهان ادب فارسی سودمند است. این کتاب توسط دکتر شاهد چوهدری محقق پاکستانی ترجمه شده و چاپ اول آن در سال ۱۳۶۹ توسط انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی منتشر گردیده است.

خیامی یا خیام

از معروفترین چهره‌های ادبی زبان فارسی که امروز در خارج ایران بیش از داخل ایران مورد توجه جهانیان قرار گرفته است، حکیم ابوحفص عمر خیامی ریاضیدان نیشابوری است که به نام عمر خیام شاعر رباعی‌گوی نیشابوری شناخته شده است. کتاب «خیامی یا خیام» اثری است در اثبات دو شخصیت مجزا یعنی ابوحفص عمر بن ابراهیم خیامی نیشابوری منجم و ابوالحسن علی بن خلف خیام بخارائی، شاعر رباعی‌گوی که بدلائل مختلف تاریخی و مسامحات مورخین در طول تاریخ بهم آمیخته و بعنوان يك شخصیت واحد معرفی شده‌اند. مؤلف این کتاب استاد محمدمحیط طباطبائی می‌باشد و انتشارات ققنوس چاپ اول آنرا در اختیار علاقمندان قرار داده است.

تاریخ ادبیات ایران

کتاب «تاریخ ادبیات ایران» پژوهشی درباره دگرگونی زبان و ادبیات فارسی و تاجیبی از زمان باستان تا آغاز سده ۳۰ میلادی است. این کتاب ترجمه روسی متن خلاصه شده از کتابی است که سه دانشمند چک، به‌رهبری «یان‌ریپکا» به زبان چکی منتشر کرده‌اند. کتاب مشتمل بر سه بخش به شرح زیر می‌باشد الف: تاریخ ادبیات اوستایی اثر «أتارکلیما» ب: تاریخ ادبیات پارسی نو از پیدایش تا سده ۲۰ م اثر «یان‌ریپکا» ج: ادبیات تاجیکی از سده ۱۶ تا آغاز سده ۲۰ م اثر «ایرژری بچکا». کتاب تاریخ ادبیات ایران بجهت اختصار امکان بهره‌مندی پژوهشگران را آسان نموده است. این کتاب از نظر فکری خصوصیات مؤلفین خود را داراست و چون نویسندگان بخشهای آن، همه از مردم چک می‌باشند، طبعاً نتیجه بررسی‌ها و پژوهشهای خود را ضمن مقایسه ادبیات خاور و باختر مطرح می‌نمایند. کتاب «تاریخ ادبیات ایران» ترجمه کیخسرو کشاورزی و ویراسته بهمن حمیدی توسط انتشارات گوتنبرگ و جاویدان‌خرد برای نوبت اول در دسترس علاقمندان قرار گرفته است.

همای و همایون، گل و نوروز

در دو دههٔ اخیر، کوششی عظیم در ایران برای مقابله و تصحیح و نشر آثار گذشتگان بکار رفته و صدها کتاب ارزنده از زوایای فراموشی بیرون آمده و در دسترس جویندگان قرار گرفته است. در کشورهای دیگر، گروهی از ایران‌شناسان در این کار بزرگ که ارزش جهانی دارد همکاری‌های سودمندی کرده‌اند. نمونهٔ آن کوشش علمی و ادبی «کمال عینی» دانشمند تاجیکی است که بخشی از عمر و نیروی خود را صرف فراهم‌آوری متن درست و دقیق آثار سخنور بزرگ کرمان یعنی خواجه نموده است. دو منظومهٔ «همای و همایون» و «گل و نوروز» خواجه با تصحیح کمال عینی در سال ۱۳۴۸ به اتمام بنیاد فرهنگ ایران بچاپ رسیده و در سال ۱۳۷۰ چاپ دوم آن بهمت مؤسسهٔ مطالعات و تحقیقات فرهنگی به بهانهٔ کنگرهٔ جهانی بزرگداشت خواجهی کرمانی چاپ و منتشر شده است.

غزل در قلمرو شعر فارسی

گسترهٔ ادب فارسی در طول حیات جاودان و پویای خود همواره میدان جولان اندیشه و هنر اندیشه‌وران و هنرمندان خوش‌ذوق بوده است. غزل از قالبها و ابزارهای شاخص ادب فارسی است که در هفتاد سالهٔ اخیر با طوفانهای درهم کوب و هجوم ادبیات خارجی مواجه بوده است، اما همچنان مقاومت نموده و در این میان خصوصاً غزل معاصر توانسته است بار مسائل اجتماعی بسیاری را بر دوش کشیده و رسالت خود را حفظ نماید. «غزل در قلمرو شعر معاصر» کتابی است که می‌کوشد تا سیر تاریخی غزل را در قلمرو شعر فارسی بیان نماید. این کتاب به کوشش «جلیل وفا کرمانشاهی» گردآوری شده و بار اول بهمت کیومرث عباسی بچاپ رسیده و چاپ دوم آنرا مؤلف بهمت بهنام گنجی در بهار ۱۳۷۰ انتشار داده است.

تاریخ ملازاده

تاریخ ملازاده یا تذکرهٔ مزارات بخارا کتابی است که شاهد و مراقد بخارا و نواحی آن را نشان می‌دهد. این کتاب از نظر احتواء بر مطالب تاریخی و اشمال بر تراجم یکصد و شصت نفر از علما و فقها و مشایخ صوفیه و سلاطین و صدور و قضات بخارا یکی از منابع معتبر و مهم زبان فارسی به‌شمار می‌آید.

احمد بن محمود ملازادهٔ بخاری مدعو به معین‌الفقراء، این کتاب را در دو بخش با نثری ساده و روان و به سیاق تاریخ بخارای نرسخی، در حدود ربع اول قرن نهم هجری تألیف نموده است.

تاریخ ملازاده با مقدمه و تصحیح و تعلیقات احمد گلچین معانی بار اول در سال ۱۳۳۹ توسط انتشارات ابن‌سینا و بار دوم در بهار ۱۳۷۱ به همت مرکز مطالعات ایرانی